

Saksbehandler: Jorid Veia Isdahl

Kommunedirektør: Sigurd Eikje

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
	Råd for personer med funksjonsnedsettelse	
	Ungdomsrådet	
	Levekårsutvalget	
	Formannskapet	
	Kommunestyret	

Barnehagebruksplan 2026 - 2038

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Kommunestyret tar barnehagebruksplanen til orientering.
2. Kommunestyret ber kommunedirektøren sørge for en avklaring om fremtidig bruk av dagens barnehagemodul på Førland og videre å utrede muligheter og konsekvenser ved å tilpasse skolebygget på Førland til barnehagedrift, dersom skolebygget kan bli stående tomt.

Saksutredning

Sammendrag

Barnehagene skal ta vare på barns behov for omsorg, lek og fremme læring og danning. De skal være et sted som skaper inkluderende fellesskap som fremmer trygghet, læring trivsel og god helse. Et godt barnehagemiljø forutsetter også funksjonelle bygg som bidrar til gode arenaer for lek og læring.

Målet med barnehagebruksplanen er å vise en helhetlig oversikt over kapasiteten i barnehagene og forventet utvikling i kapasitetsbehov i planperioden.

Barnehagebruksplanen skal:

- være oppdatert i samsvar med befolkningsprognose og lovkrav til barnehagedrift og danne grunnlag for beslutning om barnehagestruktur.
- ta høyde for variasjoner i fødselstall, en økende andel små barn og endringer i retten til barnehageplass.
- sikre at kommunen har bygg som er tilpasset barnegruppens behov og sammensetning.
- gi oversikt over eksisterende barnehager.
- gi et grunnlag for strukturvurderinger på kort og lang sikt, slik at kapasiteten er tilpasset antall barn med rett til plass.
- ivareta kommunens økonomiske bærekraft ved å vurdere eksisterende bygg og kapasitet.

Behovet for en barnehagebruksplan har flere årsaker. De siste årene har kommunen erfart synkende barnetall, slik både andre kommuner og landet som helhet har erfart. Trenden har vært en reduksjon i antall barn i alderen 1 - 5 år, men hvor prognosen tilsier en økning igjen fra 2027/2028 som fortsetter gjennom hele planperioden. Samtidig som det har vært en reduksjon i antall barn i barnehagealder, så har andelen barn i alderen 1 og 2 år som bruker barnehageplass økt. Disse minste barna krever større areal og mer bemanning enn barn i alderen 3 - 5 år. Med disse endringene i sammensetning av barnegruppen som benytter barnehageplass, må kommunen være oppmerksom på utforming av barnehagebygg.

Utgangspunktet for revidering av barnehagebruksplanen var barnetallsnedgang samt en vurdering av muligheten for å samlokalisere to av de kommunale barnehagene; Aksdal og Førland. Gjennom planarbeidet ble det tydelig at det ikke er arealkapasitet til å legge ned en av barnehagene uten å investere i utvidelse av eksisterende bygg.

Med utgangspunkt i kommunens investeringsbehov samlet og en lånegjeldsgrad på over 80 prosent anbefaler kommunedirektøren at barnehagestrukturen består som i dag. Ved neste revidering, dersom kommunen har investeringskapasitet, kan det utredes nærmere om ett eller to barnehagebygg bør utvides for å oppnå stordriftsfordeler som kan gi reduserte driftsutgifter.

Bakgrunn for saken

Kommunestyret vedtok 18.06.24 (sak 038/24 *Planstrategi for Tysvær kommune 2024 - 2027*) å igangsette arbeidet med å revidere barnehagebruksplanen med mål om ny politisk behandling i kommunestyret tidlig i 2026.

Saks- og faktaopplysninger

Barnehagebruksplanen gir status for dagens barnehager og kapasitet. Den viser barnetallsutvikling og prognose fremover, og forventet behov for barnehageplasser. I planen blir det vurdert hvordan behovet for barnehageplasser kan løses i funksjonelle lokaler nå og i fremtiden.

I arbeidet med revisjon av barnehagebruksplanen er oppdaterte tall og prognoser knyttet til barn, kapasitet og dekningsgrad presentert.

I gjeldende barnehagebruksplan (2019-2030) kom det frem at det mangler dedikerte småbarnsplasser i barnehagene og denne problemstillingen er tatt med i revisjon av planen.

Gjeldende barnehagebruksplan la til grunn vekst i barnetallet i kommunen. I stedet er barnetallet redusert de siste årene, men prognosen tilsier en økning igjen fra 2027/2028 og gjennom hele resten av planperioden, uten å nå det barnetallet kommunen hadde rundt 2015.

Samtidig som det har vært en reduksjon i antall barn i barnehagealder, så har andelen barn som bruker barnehageplass økt, særlig i aldersgruppene 1 og 2 år. De minste barna krever større areal og høyere bemanning enn barn i alderen 3 - 5 år. Andelen små barn i barnehagene har økt. Med disse endringene i sammensetning av barnegruppen som benytter barnehageplass, må kommunen være oppmerksom på utforming av barnehagebygg.

I noen barnehager er det gjort tilpassinger for å legge til rette for flere små barn, og i andre barnehager har det vært tilstrekkelig tilpasset areal.

I framskrivningene presentert i planen legges det til grunn en noe høyere dekningsgrad i perioden frem til 2038 enn det som har vært erfaringen de siste årene.

I arbeidet med planen er det vurdert mulighet for samlokalisering av kommunale barnehager. Førland barnehage som driftes i leide lokaler og Aksdal barnehage som har hatt ledig kapasitet over tid, er vurdert samlokalisert, uten behov for utvidelse av bygg.

Innkomne merknader/uttale fra parter

Det har vært gjennomført medvirkningsprosesser i samarbeidsutvalgene og personalgruppene i Førland og Aksdal barnehage. Hovedtillitsvalgte har deltatt i prosessene.

Private barnehageeiere har vært invitert til å delta og komme med sine innspill. I tillegg har styrerne i de kommunale barnehagene gitt sine innspill.

FNs bærekraftsmål

God utdanning.

Beredskap

Ikke vurdert.

Vurdering

Samlet sett har kommunen tilstrekkelig med barnehageplasser, og i noen skolekretser er det overkapasitet av plasser.

Det er vurdert om det er mulig å redusere antallet kommunale barnehager i forbindelse med revisjon av barnehagebruksplanen. Aksdal barnehage som over tid har hatt nedgang i barnetall og Førland barnehage i leid modul er de to barnehagene hvor kommunedirektøren har vurdert mulighet for å samlokalisere driften.

Aksdal barnehage tar imot barn fra et spredt geografisk område. Selv om barnehagen har hatt ledig kapasitet i noen år, har det vært en liten økning av antall barn det siste året. Men barnehagen mangler tilpassede småbarnsplasser og areal.

Førland er et område med vekst i barnetall og Førland barnehage er også avlastningsbarnehage for barn i søre del av kommunen når Tysværvåg barnehage er full. Framskrivinger viser at det ikke vil være tilstrekkelig kapasitet i Førland barnehage i perioden dersom andelen barn som benytter barnehageplass øker. Barnehagene i Grinde skolekrets vil da være aktuelle som avlastningsbarnehager for barn fra Førland og Tysværvåg.

Andelen små barn og manglende tilpasset areal for småbarn er den viktigste begrunnelsen for å ikke gjøre strukturendringer på barnehageområdet på dette tidspunktet.

Det er gjort økonomiske vurderinger på drift av barnehagene. De minste barnehagene har høyest kostnad per barn. I barnehagebruksplanen vises det til stordriftsfordeler med de største barnehagene i kommunen, med kapasitet til rundt 100 barn. Ut fra et økonomisk driftsperspektiv kunne det vært en fordel med samlokalisering av barnehagene. Dette ville medført behov for utvidelse av bygg som medfører en investeringskostnad.

På lengre sikt må kapasiteten i Førre-/Frakkagjerdområdet vurderes. Framskrivinger bør oppdateres hvert fjerde år for å sikre et godt grunnlag for beslutninger.

Det må også vurderes om det er behov for tiltak i enkelte barnehagebygg på grunn av den økte andelen småbarn.

Førland barnehage drives i leid modulbygg. Leieavtalen utgår i desember 2026. Det må tas stilling til om kommunen skal leie modulene videre eller kjøpe bygget.

Skolebruksplanen behandles parallelt med barnehagebruksplanen. Dersom det kan bli ledige lokaler i Førland skule bør det gjøres nærmere vurderinger om skolebygget kan være egnet til barnehagedrift.

Kommunedirektøren sin konklusjon

Kommunedirektøren foreslår ikke endringer i barnehagestrukturen på dette tidspunkt. Barnehagebruksplanen gir et godt grunnlag for videre arbeid med barnehagebyggene fremover, tilpasset prognose for barnetallsutvikling.

De siste årene har kommunen erfart synkende barnetall, slik både andre kommuner og landet som helhet har erfart. Trenden har vært en reduksjon i antall barn i alderen 1 - 5 år, men hvor prognosen tilsier en økning igjen fra 2027/2028 som fortsetter gjennom hele planperioden. Samtidig som det har vært en reduksjon i antall barn i barnehagealder, så har andelen barn i alderen 1 - 2 år som bruker barnehageplass økt. De minste barna krever større areal og høyere bemanning enn barn i alderen 3 - 5 år. Med disse endringene i sammensetning av barnegruppen som benytter barnehageplass, ser kommunedirektøren at det kan være behov for å tilpasse byggene tilsvarende.

Utgangspunktet for revidering av barnehagebruksplanen var barnetallsnedgang og vurdere muligheten for å samlokalisere to av de kommunale barnehagene; Aksdal og Førland. Gjennom planarbeidet ble det tydelig at det ikke er arealkapasitet til å legge ned en av barnehagene uten å investere i utvidelse av eksisterende bygg. De største barnehagene har stordriftsfordeler knyttet til faste utgifter uavhengig av barnetall. Med utgangspunkt i kommunens investeringsbehov samlet og en lånegjeldsgrad på over 80 prosent anbefaler kommunedirektøren at barnehagestrukturen består som i dag. Muligheten for å samlokalisere de minste barnehagene med andre, bør vurderes i neste revidering når kommunen har bedre oversikt over store investeringsprosjekt som for eksempel skolebygg.

Kommunedirektøren anbefaler at kommunestyret tar barnehagebruksplanen til orientering. Videre anbefaler kommunedirektøren nærmere utredning av muligheter og konsekvenser med å tilpasse skolebygget på Førland til barnehagedrift, dersom skolebygget kan bli stående tomt.

Aktuelle lover, forskrifter, avtaler m.m.

FNs barnekonvensjon

Lov om barnehage med forskrifter

Lov om planlegging og byggesaksbehandling

Lov om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern

Forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger

Barnehagen for en ny tid Barnehagen for en ny tid - regjeringen.no

Vedlegg/linker:

Barnehagebruksplan: <https://pub.framsikt.net/plan/tysver/plan-df6e2f1e-0d6d-4a4a-b98e-ded73274ed4f-93927/#/>

Følgende dokumenter ligger som vedlegg i kap. 7 i barnehagebruksplanen:

Medvirkningsprosesser revisjon av barnehagebruksplan

Tilstandsrapport Aksdal barnehage

Tilstandsrapport Førresdalen barnehage

Tilstandsrapport Fjellhaug barnehage

Tilstandsrapport Førresfjorden barnehage

Tilstandsrapport Tysværvåg barnehage
Vedlikeholdsplan